

SUURPADOT - SUOMEN OSASTO ry
FINNISH COMMITTEE ON LARGE DAMS

FINCOLD

Häiriötilanteita koskeva lainsäädäntö

Timo Maijala 19.4.2016

SUURPADOT - SUOMEN OSASTO ry
FINNISH COMMITTEE ON LARGE DAMS

FINCOLD

Häiriötilanteita koskeva lainsäädäntö

§

PTL 24 § *Onnettomuuksien ehkäiseminen*

Padon omistajan on ryhdyttävä padosta aiheutuva vahingonvaara huomioon ottaen tarpeellisiin toimiin pato-onnettomuuden ehkäisemiseksi ja onnettomuudesta aiheutuvien vahinkojen rajoittamiseksi.

PTL 25 § *Pelastustoimen suunnitelmat*

Pelastustoimen suunnittelusta säädetään pelastuslain 9 §:ssä. *[uusi pelastuslaki 379/2011: 47 §]* Patoturvallisuusviranomaisen toimittaa alueen pelastusviranomaiselle tämän pyytämät hallussaan olevat pelastustoimen suunnitelmien laatimisen kannalta tarpeelliset tiedot.

PTL 26 § *Pelastustoiminta*

Pelastustoiminnasta säädetään pelastuslaissa. Padon omistajan ja patoturvallisuusviranomaisen tulee avustaa pelastustoiminnan johtajaa pelastustoiminnassa. Patoturvallisuusviranomaisen osallistuu lisäksi tarvittaessa pelastuslain 44 §:n 3 momentissa tarkoitettua johtoryhmän työhön. *[uusi pelastuslaki 379/2011: 35 § 2 momentti]*

PTL 27 § *Hätäilmoitus ja ilmoitus turvallisuuden kannalta poikkeuksellisesta tilanteesta*

Hätäilmoituksen tekemisestä hätäkeskukselle säädetään pelastuslain 28 §:ssä. *[uusi pelastuslaki 379/2011: 3 §]* Padon omistajan on ilmoitettava tehdystä hätäilmoituksesta välittömästi patoturvallisuusviranomaiselle.

Padon omistajan tulee ilmoittaa padolla sattuneesta muustakin kuin 1 momentissa tarkoitettua turvallisuuden kannalta poikkeuksellisesta tilanteesta viipymättä patoturvallisuusviranomaiselle. Ilmoituksessa on kuvattava tilanne ja annettava patoturvallisuusviranomaiselle valvontatoimenpiteiden kannalta tarpeelliset selvitykset. Patoturvallisuusviranomaisen antaa ilmoituksen tarvittaessa tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle.

SUURPADOT - SUOMEN OSASTO ry
FINNISH COMMITTEE ON LARGE DAMS

FINCOLD

Padon omistajan tehtävät pato-onnettomuuden sattuessa

- varmistaa, että tapahtumasta on tehty onnettomuusilmoitus hätäkeskukseen
- ilmoittaa tilanteesta patoturvallisuusviranomaiselle ja jätepatojen osalta myös ympäristöviranomaiselle
- arvioida tapahtuman vakavuus ja määritellä tarvittavien hälytysten laajuus yhdessä hätäkeskuksen hälytyspäivystäjien ja pelastusviranomaisten kanssa
- huolehtia omalta osaltaan padon vaara-alueen väestön varoittamisesta (päätetään yhdessä pelastusviranomaisten kanssa)
- huolehtia vesistön ohjaamiseen ja patosortuman korjaamiseen tarvittavan henkilöstön ja kaluston hälyttämisestä yhdessä hätäkeskuksen kanssa
- aloittaa tilanteen edellyttämä vesistön ohjaaminen patosortuman korjaamisen helpottamiseksi tai sortumasta aiheutuvien vahinkojen rajoittamiseksi
- aloittaa patosortuman hätäkorjaus ja korjaustoiminnan johtaminen
- pitää pelastustoiminnan johtaja ja muut viranomaiset tietoisena patosortuman kehittymisestä ja padon korjaamisen ja vesistön ohjaamisen edistymisestä
- osallistua onnettomuuden edellyttämään tiedottamiseen.

SUURPADOT - SUOMEN OSASTO ry
FINNISH COMMITTEE ON LARGE DAMS

FINCOLD

Viranomaisten tehtävät pato-onnettomuudessa

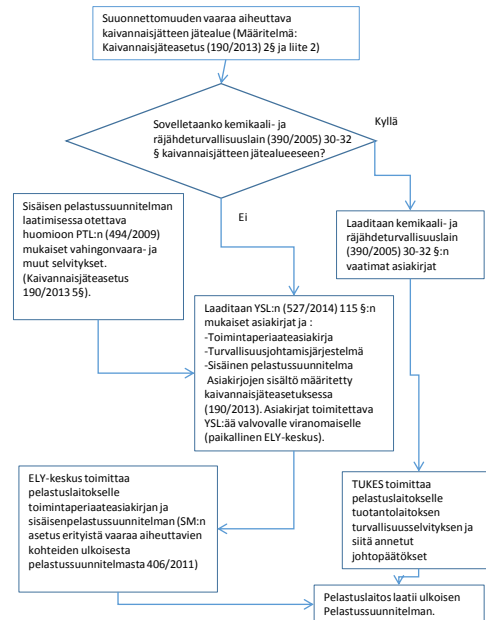
- **Pelastusviranomaiset** huolehtivat patosortuman ja siitä johtuvan tulvan edellyttämistä toimenpiteistä, joista pelastuslaitokset voivat tarkoituksenmukaisesti huolehtia. Tällä tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden hoitaminen edellyttää hyvää toimintavalmiutta sekä pelastuslaitoksilla olevaa henkilöstöä, kalustoa ja ammattitaitoa. Keskeisiä tehtäviä ovat eri toimintaorganisaatioiden hälyttäminen, väestön varoittaminen, suojaaminen ja pelastaminen sekä pelastustoiminnan ja **kokonaistilanteen johtaminen**. Mikäli pelastuslaitosten katsotaan voivan tarkoituksenmukaisesti huolehtia muistakin kiireellisistä toimenpiteistä, kuten padon korjaustöiden aloittamisesta, pelastuslaitos on näihin toimenpiteisiin ennalta patokohtaisesti perehdytettävä ja koulutettava.
- **Patoturvallisuusviranomaisen** valvoo, että padon omistaja huolehtii tilanteen alkuvaiheen velvollisuuksistaan sekä antaa **asiantuntija-apua** pelastustoimelle ja padon omistajalle. Patoturvallisuusviranomaisen ilmoittaa tapahtuneesta tarpeen mukaan muille viranomaisille ja osallistuu tarvittaessa väestön varoittamiseen.
- **ELY-keskus** huolehtii tarvittaessa erityisesti vesistöön ja vesirakenteisiin kohdistettavista toimenpiteistä, niiden ennalta suunnittelusta ja niiden suorittamiseen tarvittavasta asiantuntemuksesta sekä paikallisten mahdollisuuksien mukaan myös toimenpiteisiin osallistumisesta. ELY-keskus toimii pelastusviranomaisen tukena ja **asiantuntijana säännöstelyn ohjauksessa**, mikäli säännöstelyllä voidaan vaikuttaa vahinkojen suuruuteen. Ympäristöonnettomuustilanteessa (kaivos- ja jätepadot) ELY-keskus valvoo padon omistajan toimintaa sekä antaa asiantuntija-apua pelastuslaitokselle. ELY-keskus **arvioi onnettomuuden vaikutuksia ympäristöön** ja tiedottaa ympäristötilasta.
- **Poliisi** huolehtii **yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä**, vaara-alueiden eristämisestä, liikenteen ohjaamisesta, kadonneiden etsinnän järjestämisestä, evakuoitujen alueiden vartioinnista, onnettomuuden syyntutkinnasta sekä muista sellaisista toimenpiteistä, joista poliisi voi tarkoituksenmukaisesti huolehtia.

SUURPADOT - SUOMEN OSASTO ry
FINNISH COMMITTEE ON LARGE DAMS

FINCOLD

Kaivospadoille erityistä lainsäädäntöä, joka ohjaa peruseriaatteita (turvallisuussuunnitelman laatiminen), mutta häiriötilanteessa toimiminen käytännössä sama kuin vesistöpadolla

SUURPADOT - SUOMEN OSASTO ry
FINNISH COMMITTEE ON LARGE DAMS

FINCOLD

Verrattuna muihin Euroopan maihin

- Hyvin harvassa maassa on spesifistä patoturvallisuuslakia ja – asetusta, mutta pääsääntöisesti patojen valvontaa ohjaava lainsäädäntö on olemassa.
- Vain Norjassa ja Tsekissä jäte- ja kaivospadot valvotaan saman lainsäädännön mukaan kuin vesistöpadot. Mutta lisäksi Puolassa ja Britanniassa vesistöpatojen ja jäte- ja kaivospatojen valvonta kuuluu samalle viranomaiselle.
- Kaikissa maissa padoille on tehtävä turvallisuussuunnitelmaa vastaava dokumentti – ainakin ”1-luokan padoille”.
- Padon omistaja on vastuussa padosta, mutta pääsääntöisesti pelastusviranomainen tai vastaava on vastuussa häiriötilanteen hoitamisesta.